

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk ska ändras så att minimiåldern för avträdare höjs, avträdeslösen blir färre och villkoren skärps.

En jordbrukare kan i dag beviljas stöd vid generationsväxling eller överlåtelse av sina åkrar som tillskottsmark. Dessutom kan den som bedriver renhushållning beviljas stöd vid överlåtelse av enbart renarna eller både renarna och renskötselägenheten.

Vid avträdelse genom generationsväxling är minimiåldern 56 år om överlåtelsen sker mellan nära släktingar, annars 60 år. Åldersgränserna är desamma när åkrarna överläts som tillskottsmark till en annan jordbrukare. För den som bedriver renhushållning är den lägsta avträdesåldern 56 år. Syftet med generationsväxlingar är att livskraftiga gårdsbruksenheter överläts till yngre jordbrukare som fortsätter med näringen. Vid överlåtelse av åkrarna som tillskottsmark är målet att förbättra jordbrukets struktur genom att lägenheternas åkerareal förstoras.

Den minimiålder som krävs av avträdare vid överlåtelse genom generationsväxling ska

enligt förslaget höjas till 59 år i de fall då förvärvaren är en nära släkting till avträdaren. Den höjda åldersgränsen gäller ansökningar som lämnas in 2014. Kravet om livskraftighet för de gårdsbrukslägenheter som överläts skärps redan 2013. Den lägsta inkomst som förvärvaren måste få från näringen höjs från 10 000 euro till 15 000 euro.

Avträdelse genom överlåtelse av gårdsbruksenhets åkrar som tillskottsmark till en annan jordbrukare slopas. Enligt förslaget sker detta vid ingången av år 2013. Påbörjade generationsväxlingar ska likväl även efter detta kunna slutföras genom överlåtelse av åkermarken som tillskottsmark.

Utöver de ändringar som nämns ovan föreslås nödvändiga ändringar i hänvisningarna till andra bestämmelser i lagen och till andra lagar.

Den föreslagna lagen hänförs sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2013.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Jordbrukarna har sedan mitten av 1970-talet kunnat upphöra med sitt jordbruk innan de uppnått åldern för ålderspension genom ett särskilt system för förtidspensionering. Kostnaderna för systemet har betalats av statliga medel.

Syftet med systemet har dels varit att skynka på generationsväxlingen på jordbrukslägenheterna för att de ska överlåtas till följande generation så tidigt som möjligt och i rätt tid med hänsyn till utvecklingen av lägenheterna. Dels har stödet använts för att förbättra jordbrukets struktur och göra lägenheterna större.

Stödsystemen har gällt för en begränsad tid. När de har förnyats har man alltid beaktat vilka betingelserna för jordbruksnäringen varit vid tidpunkten i fråga samt sociala aspekter, såsom behovet att trygga utkomsten för den åldrande delen av jordbrukarbefolkningen. Även det generella ekonomiska läget liksom den allmänna utvecklingen av de sociala stöden och pensionssystemen i landet har beaktats.

Efter det att Finland anslöt sig till Europeiska unionen (EU) har stödsystemen dessutom anpassats efter EU:s lagstiftning.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Lagstiftning under EU-medlemskapet

Det nuvarande systemet för avträdelser grundar sig på lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) som trädde i kraft vid ingången av år 2007. Lagen tillämpas på avträdelser som genomförs eller har genomförts åren 2007–2014. Ursprungligen gällde lagen avträdelser som genomfördes åren 2007–2010, men tiden förlängdes genom lag 1787/2009 till utgången av år 2014 samtidigt som det gjordes en del ändringar i lagen i fråga om villkoren för stödet. Om lagen inte ändras så att tiden under vilken avträdelserna får genomföras förlängs,

kommer det inte längre efter år 2014 att vara möjligt att få stöd för att upphöra med att bedriva jordbruk.

Systemet med avträdelsestöd gäller lantbruksföretagare som bedriver jordbruk för egen eller gemensam räkning och själva deltar i arbetet. Under vissa förutsättningar kan stöd beviljas för avträdare som bedriver jordbruk i ett öppet bolag, ett kommanditbolag eller ett aktiebolag. Dessutom omfattar systemet med avträdelsestöd makar till lantbruksföretagare.

För att kunna få stöd måste lantbruksföretagaren och företagarens make upphöra definitivt med kommersiellt jordbruk. En förutsättning är att avträdaren eller avträdarens make helt eller delvis har ägt gårdsbruksenhetsen som ska avträdas. Även en efterlevande make till en lantbruksföretagare eller maken till en lantbruksföretagare som får invalidpension kan få avträdelsestöd. Det är möjligt att upphöra med jordbruk som bedrivits för ett företags räkning enligt villkoren i systemet med avträdelsestöd, om gårdsbruksenhetsen före avträdelserna varit i företagets ägo och besittning.

Det förutsätts att lantbruksföretagaren har bedrivit jordbruk under de tio år som närmast föregått avträdelserna så att företagaren under åtminstone de fem år som närmast föregår avträdelserna har varit försäkrad enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), nedan LFÖPL.

Med avträdelser avses att bedrivandet av jordbruk upphör så, att avträdaren antingen genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta åkermarken och produktionsbyggnaderna till någon som fortsätter med gårdsbruket eller överlåter sin gårdsbruksenhets åkermark som tillskottsmark till en annan gårdsbruksenhet. Generationsväxling är möjlig även när jordbruk bedrivs i företagsform. Den som bedriver renhushållning kan genomföra generationsväxling på sin renhushållningslägenhet eller därmed jämförbara lägenhet genom att överlåta produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna samt renarna till någon som fortsätter med renhushållningen eller genom att överlåta endast renarna som

tillskottsrenar till någon annan som bedriver renhushållning. Till avträdelsetsätten hörde ursprungligen också under åren 2007 och 2008 utarrendering av åkermarken som tillskottsmark. Avsikten var att denna möjlighet slopas helt vid ingången av år 2009. Möjligheten att arrendera ut åkermarken som tillskottsmark återinfördes likväl vid ingången av år 2011 men avskaffades på nytt vid ingången av år 2012.

Den egentliga avträdelsetidpunkten anses vara den tidpunkt då avträdelsehandlingen eller arrendeavtalet har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten eller åkermarken har överförts på förvärvaren. Om besittningen överförs efter det datum då handlingen eller avtalet undertecknas, är avträdelsetidpunkten det datum då besittningen överförs.

Den lägsta avträdelseåldern, dvs. den ålder avträderen måste uppnå innan stöd kan börja betalas, har graderats enligt avträdelseformen och förvärvaren.

Under den tid Finland varit medlem i EU har systemet med avträdelsestöd anpassats till unionslagstiftningen. Ursprungligen skedde detta med hjälp av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), där den lägsta möjliga åldern för avträdere fastställdes till 55 år. När stödsystemets giltighetstid genom lag 593/2002 skulle förlängas med åren 2003—2006, föreslog regeringen att åldersgränsen skulle höjas genomgående till 57 år (RP 246/2001 rd), men riksdagsbehandlingen resulterade i en differentiering av åldersgränsen enligt avträdelseåret och avträdelsetsättet så att den varierade mellan 55 och 60 år. Åldersgränsen på 55 år för dem som bedrev renhushållning ändrades inte. Däremot höjdes minimiåldern för avträdelse genom generationsväxling till 56 år vid ingången av år 2005, för avträdelse genom överlåtelse av åkermarken som tillskottsmark till 57 år vid ingången av år 2003 och för avträdelse genom utarrendering av åkermarken till 60 år vid ingången av år 2004.

När stödsystemets giltighetstid förlängdes med åren 2007—2010 och lagen omarbetades helt, differentierades åldersgränsen såväl enligt avträdesformen som enligt släktförhållandet mellan avträderen och förvärvaren. I den nya lagen fastställdes minimiåldern till

56 år när gårdsbruksenhetens åkermark och byggnader avträddes som ett led i en generationsväxling och när åkermarken avträddes som tillskottsmark till en annan gårdsbruksenhet och förvärvaren var en nära släkting till avträderen. Samma åldersgräns gällde även för avträdere som avstod från sina renar. När åkermarken åren 2007 och 2008 överläts som tillskottsmark till någon annan person än en nära släkting, krävdes att avträderen hade fyllt 57 år. Minimialdern var högst eller 60 år, om förvärvaren inte var en nära släkting till avträderen och avträdelsen skedde genom en generationsväxling där åkermarken och byggnaderna överläts eller om den skedde 2009 eller 2010 genom överlåtelse av enbart åkermarken. Minimialdern för avträdelse har varit 60 år även vid utarrendering av åkarna som tillskottsmark, när denna form av avträdelse har varit i bruk.

När stödsystemets giltighetstid förlängdes med åren 2011—2014, bevarades avträdelseåldern vid generationsväxlingar mellan nära släktingar och mellan andra än nära släktingar oförändrade vid 56 respektive 60 år. Vid överlåtelse av åkermarken till någon annan än en nära släkting som tillskottsmark, är avträdelseåldern 60 år, och vid överlåtelse av en lägenhets hela åkermark som tillskottsmark till en lägenhet som tillhör en nära släkting eller maken till en nära släkting, är avträdelseåldern 56 år. Vid avträdelser inom renhushållningen är avträdelseåldern alltid 56 år. Maken till en avträdere som är yngre än avträderen och ett yngre syskon som deltar i gårdsbruket kan genomföra avträdelsen fem år före den egentliga avträdelseåldern om den make eller det syskon som deltar i avträdelsen har rätt till avträdelsestöd, men de börjar inte få avträdelsestöd förrän de når nämnda minimiåldrar. Rätten till avträdelse fem år före den egentliga avträdelseåldern gäller även efterlevande makar till lantbruksföretagare och makar till arbetsoförmögna lantbruksföretagare.

Avträdelsen måste däremot alltid genomföras innan avträderen fyller 63 år.

Vid en generationsväxling måste förvärvaren ha tillräcklig yrkesskicklighet och vara högst 39 år gammal. Förvärvarens inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket

som bedrivs utifrån gårdsbruksenheten får vara högst 60 000 euro per år. Dessutom måste förvärvaren förbinda sig att odla gårdsbruksenheten och bo på den eller på sådant avstånd från den att förvärvaren kan svara för bedrivandet av jordbruk och regelbundet delta i arbetet på gårdsbruksenheten så att den kan skötas ändamålsenligt med beaktande av bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996) och andra motsvarande bestämmelser. Förbindelsen måste gälla hela den tid då avträdelsestöd betalas, dock minst fem år. Förvärvaren måste även med en affärsplan visa att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig och att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 10 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare. Dessutom krävs att den gårdsbruksenhet som bildas för förvärvaren genom avträdelsen kan anses uppfylla kraven i den övriga lagstiftning som hänför sig till produktionsinriktningen, vilka gäller miljön och djurskyddet och en del andra frågor. För en del av de villkor som nämnts kan förmånstagaren avge en förbindelse om att uppfylla dem senast under de två eller tre första kalenderår som följer på avträdelsen.

Den som förvärvar tillskottsmark måste bedriva jordbruk på gårdsbruksenheten där avträdarens åkermark ska bli tillskottsmark och vara högst 49 år gammal. Förvärvaren måste också, såsom idkare av gårdsbruk, ha tagit en försäkring som ger minimipensionskydd i enlighet med LFÖPL. Förvärvaren måste dessutom förbinda sig att bedriva jordbruk på gårdsbruksenheten så länge som avträdaren får avträdelsestöd, dock under minst fem år. Genom avträdelsen måste åkerarealen på förvärvarens gårdsbruksenhet växa med minst två hektar. Dessutom måste enheten ligga tillräckligt nära den åkermark som överläts som tillskottsmark för att gemensam odling ska vara möjlig.

Avträdelsestöd kan sökas redan ett år innan avträdaren uppnår avträdelseåldern, men stödet börjar inte betalas förrän avträdaren har uppnått minimiåldern.

Stödet består av ett grundbelopp och en kompletteringsdel. Grundbeloppet betalas tills avträdaren fyller 63 år, då stödet övergår i ålderspension enligt LFÖPL. Kompletteringsdelen betalas tills avträdaren fyller 65 år och, om gällande villkor uppfylls, börjar få pension enligt folkpensionslagen (568/2007). Utbetalningen av kompletteringsdelen upphör innan avträdaren fyller 65 år om avträdaren beviljas arbets- eller folkpension.

Praxis åren 2007—2012

De avträdare som genomför en generationsväxling har mycket olika gårdar. Till sin produktionsinriktning har de varit såväl spannmålgårdar och andra växtodlingsgårdar som gårdar som bedriver djurhållning. När Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt undersökte alla gårdar som genomförde en generationsväxling åren 2007—2012, visade det sig att största delen, ca 75 procent, antingen var mjölkgårdar eller spannmålgårdar. Dessa två typerna av gårdar hade nästan lika stora andelar. Däremot utgjorde nötgårdarna och svingårdarna tillsammans bara 16 procent och ägg- och kycklinggårdarna bara 2,5 procent. Fördelningen avviker inte nämnvärt från den generella fördelningen av de gårdar som bedriver jordbruksproduktion på olika produktionsinriktningar.

Samtidigt utreddes också lägenheternas åkerarealer samt inkomsterna från gårdsbruket och deras binärningar. Även om den genomsnittliga åkerarealen på 38,1 hektar för dessa gårdsbruk låg nära den genomsnittliga åkerarealen på 37,4 hektar för alla gårdsbruk som hade produktion 2011, uppvisade arealen stor spridning. Åkerarealen på mjölkgårdarna varierade mellan 6,1 hektar och 243,9 hektar, och åkerarealen på spannmålgårdarna ännu mera, närmare bestämt mellan 5,4 och 294,5 hektar. Gårdarna med de största arealerna är likväl undantag, och hela 21 procent av gårdarna har under 20 hektar åkermark.

Även företagarinkomsten uppvisade stor variation. Särskilt inkomsterna från jordbruket varierade mycket, närmare bestämt mellan 2 960 och 183 113 euro med ett medelvärde på 37 167 euro. Beaktas samtliga företagarinkomster låg den sammanlagda in-

komsten mellan 10 843 och 198 113 euro med ett medelvärde på 47 353 euro.

Den dominerande trenden har varit att såväl antalet gårdsbruk som varit föremål för avträdelse och antalet avträdare har sjunkit. Det här beror dels på att de årskullar som har kunnat få avträdelsestöd har minskat, dels på att antalet gårdsbruk har minskat på grund av samhällsutvecklingen och den allmänna ut-

vecklingen inom jordbruket. Tydligast syns denna utveckling när man granskar andra avträdelsesätt än generationsväxlingar, eftersom ändringarna i generationsväxlingarna har varit allra minst.

Avträdelseerna har åren 2007—2012 fördelats på olika avträdelsesätt enligt följande tabell:

År	Generations- växling st.	Överlåtelse av tillskottsmark st.	Utarrendering av tillskottsmark st.	Överlåtelse av renar st.	Sammanlagt st.
2007	140	76	167	4	387
2008	385	159	388	4	936
2009	425	81	228	3	737
2010	314	45	1	3	363
2011	305	60	124	4	493
2012 (prognos)	290	50	120	4	464

Antalet avträdare är lite större, eftersom antalet avträdare per gårdsbruksenhet i medeltal är ca 1,5 personer. Av generationsväxlingarna har ca 99 procent genomförts så att hela gårdsbruksenheten har överförts till en nära släkting. Vid ca 1 procent av generationsväxlingarna har förvärvaren inte varit en nära släkting.

När variationen i ovanstående data granskas, måste det likväl beaktas att ändringar i

avträdelsesystemet alltid inverkar på avträdelsesätten och antalet avträdelser året innan avträdelseerna träder i kraft. Sålunda har det exempelvis inverkat på antalet överlåtelser av åkermarken som tilläggsmark om utarrendering av åkermarken som tilläggsmark har hört till avträdelsesätten.

Den genomsnittliga ålder då avträdarna har genomfört avträdelsen har varierat enligt avträdelsesättet som följer:

År	Generations- växling år	Överlåtelse av tillskottsmark år	Utarrendering av tillskottsmark år	Överlåtelse av renar år	Sammanlagt år
2007	57,4	58,0	59,9	58,3	58,5
2008	57,8	57,9	59,9	56,8	58,6
2009	57,9	57,9	59,8	56,3	58,4
2010	58,0	58,7	61,2	58,8	58,1
2011	58,0	59,1	60,2	58,5	58,6
2012 (prognos)	58,0	58,9	59,9	56,5	58,6
Sammanlagt	57,9	58,2	59,9	57,6	58,5

De kostnader som avträdelseerna har medfört staten åren 2007—2011 och beräknas

medföra staten åren 2012—2020 presenteras i tabellen nedan:

Avträdelse- periodens	2007 mn €	2008 mn €	2009 mn €	2010 mn €	2011 mn €	2012 mn €	2013 mn €	2014 mn €	2015—2020 mn €
--------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	-------------------

början									
1995	25,9	19,5	11,5	6,3	4,0	2,1	0,9	0,2	0,0
2000	19,1	18,9	17,7	14,8	9,2	4,6	2,4	1,4	1,2
2003	39,0	40,9	40,5	36,5	29,5	23,7	17,7	11,5	14,0
2007	1,8	10,4	21,2	26,3	27,9	25,4	22,1	18,7	45,7
2011	-	-	-	-	1,7	7,5	12,7	17,1	83,6
Sammanlagt	85,9	89,7	90,9	84,0	72,2	63,3	55,8	48,9	144,5

Under samma period har Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts skötselkostnader för stödsystemet utvecklats eller beräknas de utvecklas som följer:

Skötsel- kostnader	2007 mn €	2008 mn €	2009 mn €	2010 mn €	2011 mn €	2012 mn €	2013 mn €	2014 mn €	2015—2020 mn €
	2,3	2,2	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	12,0

Allt som allt beräknas avträdelser genomförda enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk med nuvarande stöd villkor under lagens giltighetstid orsaka staten kostnader på 270 miljoner euro. I summan ingår också den ersättning som pensionsanstalten betalas för administreringen av stödet.

2.2 EU:s lagstiftning

Avträdelsestödet betraktas som en förtidspension för lantbruksföretagare, och stödet måste därför uppfylla EU-reglerna om statligt stöd. EU-kommissionen har antagit riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007—2013 (2006/C 319/01). Enligt punkt 87 i riktlinjerna anser kommissionen att statligt stöd för förtidspensionering är förenligt med artikel 87.3 c i fördraget (numera artikel 107.3 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt) om det uppfyller kraven i artikel 23 i förordning (EG) nr 1698/2005. Kommissionen tillåter att de maximibelopp som fastställts i förordningen överskrids, om medlemsstaten kan visa att stödet inte överförs till yrkesverksamma odlare.

Enligt artikel 23.1 i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) beviljas förtidspension jordbrukare som upphör med jordbruket i syfte att överlåta sitt jordbruksföretag till andra jordbrukare. Stöd kan också

beviljas anställda inom lantbruk. För att kunna få stöd måste den överlåtande parten (avträdaren) vara minst 55 år, dock utan att ha uppnått den normala pensionsåldern vid den tidpunkt då jordbruksföretaget överläts, eller högst tio år yngre än den normala pensionsåldern i medlemsstaten i fråga vid den tidpunkten. Den överlåtande parten måste slutgiltigt upphöra med allt yrkesmässigt jordbruk. Dessutom krävs att den överlåtande parten har bedrivit jordbruk under de tio år som föregår överlåtelsen. Den övertagande parten (förvärvaren) ska efterträda den överlåtande parten genom att etablera sig i enlighet med artikel 22, dvs. som en ung jordbrukare som etablerar sig som ägare till ett jordbruksföretag, eller vara en jordbrukare som är yngre än 50 år eller en privaträttslig enhet och ta över den överlåtande partens jordbruksföretag för att öka jordbruksföretagets storlek. I artikel 23.5 föreskrivs att om den överlåtande parten får ålderspension från medlemsstaten, ska stödet för förtidspension beviljas som ett tillägg och beräknas utifrån det belopp som den nationella ålderspensionen uppgår till. I förordningen ingår även bestämmelse om maximala stödbelopp när stödet delvis finansieras av EU.

EU-kommissionen har godkänt Finlands system med avträdelsestöd som ett statsstöd som överensstämmer med förordningen och bekostas helt och hållet av nationella medel. Stödsystemet godkändes ursprungligen den 22 november 2006 genom kommissionens beslut K(2006) 5465 slutl. Senast godkändes

systemet, ändrat i lag 1412/2011, den 5 december 2011 genom kommissionens beslut K(2011) 8965 slutl.

I EU pågår förberedelser för en ny finansperiod, som kommer att omfatta åren 2014—2020. För detta ändamål har EU-kommissionen i oktober 2011 lämnat medlemsländerna utkast till ett lagstiftningspaket som kommer att gälla såväl den gemensamma lantbrukspolitikens och dess finansiering som landsbygdsutvecklingen och EU:s strukturfonder. Kommissionen har som mål att skapa en helhet som består av inbördes förenliga delar, där flera olika regelverk samverkar. Stödformerna för landsbygdsutveckling och villkoren för beviljande av stöd ska likväl fortfarande ingå i en förordning om jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och närmare bestämmelser i rättsakter utfärdade av kommissionen. För närvarande innehåller förordningsutkastet inte några bestämmelser om systemet för förtidspensionering av lantbruksförtagare.

EU-kommissionen kommer också att omarbeta sina regler för statliga stöd. De nuvarande reglerna upphör i huvudsak att gälla vid utgången av år 2013. Kommissionen ämnar genomföra detta arbete före utgången av år 2013. Något utkast till nya regler för statligt stöd till jordbruket som ska gälla efter 2013 har ännu inte lämnats medlemsstaterna.

2.3 Bedömning av nuläget

Generationsväxlingar som genomförts delvis med hjälp av avträdelsestöd har varit tämligen populära under den tid stödsystemet har funnits. Systemet har sänkt tröskeln för äldre jordbrukare att överlåta äganderätten till sin åkermark till odlare som inte är släktingar. Detta har bidragit till att förhindra uppkomsten av dödsbon, där det ingår jordbrukslägenheter med åkrar som sköts illa på grund av korta arrendeavtal eller som rent av tillåts växa igen.

Att upphöra med en näring och genomföra en generationsväxling är tidskrävande processer, varför man har försökt hålla villkoren i stödsystemen relativt stabila under varje avträdelseperiod. Detta har gjort det möjligt för lantbruksföretagare att överlåta sin gårds-

bruksenhet eller dess åkrar till någon som fortsätter jordbruket.

Stödsystemet ger således klara fördelar. När kostnaderna ställs i relation till fördelarna med systemet, särskilt i en situation där statliga stöd måste vara så kostnadseffektiva som möjligt och användningen av stöden måste begränsas till det nödvändigaste för att minska statens utgifter, blir det emellertid nödvändigt att på nytt utvärdera systemet med dess nuvarande villkor. Dessutom har det samhälleliga tryck som gäller arbetslivets längd och storleken på pensionerna även konsekvenser för avträdelsestödet, som också är en form av förtidspension, även om deras syften i högre grad ligger i strukturpolitiken för lantbruket.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med förslaget är att bidra till en balansering av statens inkomster och utgifter genom att minska kostnaderna för systemet med avträdelsestöd. Avsikten är att kostnadsnedskärningen genomförs så att stödsystemet även i nedbantad form i så stor utsträckning som möjligt främjar de centrala mål som ursprungligen sattes upp för systemet.

Ett syfte med systemet med avträdelsestöd har varit att främja generationsväxlingar så att gårdsbruken tillräckligt tidigt tas över av yngre krafter. Ett annat mål har varit att utveckla lantbrukets struktur. Dessutom har man velat trygga utkomsten för de avträdande lantbruksföretagarna, så att det över huvud taget varit möjligt för avträdarna att upphöra med att bedriva jordbruk innan de uppnått den lägsta åldern för att ta ut ålderspension.

Avsikten är att resurserna under de sista åren av tillämpningsperioden framför allt ska användas för att främja generationsväxlingar på ett sådant sätt att den motsatta strävan i samhället att förlänga arbetslivet samtidigt beaktas. Dessutom ska man i stödsystemet hålla kvar möjligheten att vid bedömning av gårdsbruksenhetens livsduglighet även i samband med generationsväxlingar beakta

sådan åkermark tillhörande den som övertar gårdsbruket, som lämpar sig för gemensam odling och som den övertagande parten ännu inte har beviljats startstöd för. Detta gagnar utvecklingen av en bättre struktur inom jordbruket. Det ska även i fortsättningen vara möjligt att inom ramen för stödsystemet slutföra sådana generationsväxlingar, där ett barn eller en annan nära släkting till avträdaren innan avträdaren har uppnått den minimiålder som krävs för avträdelsestöd har börjat sköta en gårdsbruksenhet som skaffats tidigare och fått startstöd för detta. Ett villkor är att marken som avträds befinner sig tillräckligt nära gårdsbruket för att gemensam odling ska bli möjlig på så sätt att åkermarken som hör till avträdarens gårdsbruksenhet överläts som tillskottsmark till förvärvarens gårdsbruk.

3.2 Alternativ

I strävan efter att sänka kostnaderna har man granskat olika möjligheter att uppnå besparingsmålet såväl genom strängare villkor för stödet som genom att gallra bland avträdelsetsätten. Det återstår numera bra tre avträdelsetsätt: generationsväxling, överlåtelse som tillskottsmark och överlåtelse av renar. Antalet avträdelser enligt de senare två är likväl årligen så lågt att man inte genom att avskaffa dem eller ändra villkoren kan åstadkomma några urskiljbara kostnadseffekter. Dessutom visade det sig att målet inte heller kan nås genom att man avskaffar möjligheten att överlåta åkermarken som tillskottsmark. Följaktligen är det nödvändigt att föreslå ändringar även i de villkor som gäller generationsväxlingar.

Det är möjligt att inverka på antalet generationsväxlingar och därigenom kostnaderna för dessa genom strängare stöd villkor för antingen avträdare, förvärvare eller båda. En undersökning har visat att det klaraste och effektivaste sättet att uppnå tillräckliga kostnadsbesparingar genom att ändra villkoren för generationsväxlingar är att höja minimiåldern för avträdare, dvs. den ålder vid vilken betalningen av stöd inleds. Man prövade såväl en åldersgräns på 56 år för överlåtelser mellan nära släktingar som en gräns på 60 år för överlåtelser mellan personer som inte är nära släktingar. Sparmålet kunde uppnås ge-

nom en höjning av åldersgränsen vid överlåtelse mellan nära släktingar med fyra år, dvs. till samma ålder som gäller vid överlåtelse mellan personer som inte är nära släktingar. Tillräckliga besparingar kan inte uppnås så att den senare åldersgränsen höjs om höjningen av åldersgränsen vid överlåtelse mellan nära släktingar är mindre. Det ansågs likväl att en höjning med fyra år på en gång är för stor, varför man sökte ett sätt att åstadkomma motsvarande kostnadsbesparingar genom att skärpa andra villkor och höja åldersgränsen med bara tre år. Detta motsvarar ändringen av den nedre åldersgränsen för fortsatt utbetalning av arbetslöshetsbidrag till äldre arbetslösa.

Eftersom ett av de primära syftena med stödsystemet är att se till att generationsväxlingarna är rättidiga, har man i fråga om valet av tidpunkt för kostnadsbesparingarna gått in för ett alternativ där överlåtelse som tillskottsmark genast, dvs. vid ingången av 2013, upphör att vara ett överlåtelsetsätt och åldersgränsen för avträdare vid överlåtelser som grundar sig på generationsväxling inte höjs förrän vid ingången av 2014 samtidigt som de villkor som gäller förvärvare görs strängare.

3.3 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås att lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk ändras så, att 16 § i lagen, där det föreskrivs om överlåtelse av åkermark som tillskottsmark, upphävs vid ingången av år 2013. Samtidigt föreslås ändringar i de paragrafer som hänvisar till den paragraf som upphävs. Som bäst genomförs emellertid sådana generationsväxlingar som har påbörjats så, att den förvärvare som ska ta över gårdsbruket på sin hemgård redan har skaffat sig en annan gård och beviljats startstöd avsett för unga jordbrukare. I sådana fall kan förvärvet av hemgården eller en gårdsbruksenhet som tillhör en nära släkting inte längre genomföras så att avträdarna beviljas avträdelsestöd på grund av generationsväxling, utan avträdelsetsättet är överlåtelse av åkermarken som tillskottsmark till en annan gårdsbruksenhet. Avsikten är att dessa generationsväxlingar ska kunna slutföras som planerat trots den föreslagna

lagändringen. I detta syfte fogas till lagen en ny 77 a § med bestämmelser om denna möjlighet. Stöd villkoren ska delvis fastställas utifrån bestämmelserna i den föreslagna lagen, dels enligt bestämmelserna i den 16 § som ska upphävas. Även denna ändring förutsätter ändringar i bestämmelser som innehåller hänvisningar.

Från ingången av år 2014 kommer den lägsta åldern för avträdare vid generationsväxling att vara 59 år när förvärvaren är ett barn eller en annan nära släkting till avträdaren. När förvärvaren inte är en nära släkting till avträdaren förblir den lägsta åldern densamma som i gällande lag, dvs. 60 år. Även åldersgränsen för dem som bedriver renhushållning ska enligt förslaget lämnas oförändrad. Fastän en höjning av åldersgränsen också för renhushållningen skulle ligga i linje med den allmänna utvecklingen, har generationsväxlingen inom näringen visat sig vara ännu svårare att genomföra än inom jordbruket. Av denna orsak anses en höjning av åldersgränsen inte ändamålsenlig, och föreslås därför inte i denna proposition.

För att avträdarna trots ändrade åldersgränser ska ha tillräckligt goda möjligheter att ordna generationsväxlingen på sina gårdsbruksenheter, föreslås att den nuvarande ett år långa period innan avträdaren når minimiåldern för avträdelse under vilken avträdelsestöd kan sökas förlängs till två år.

Genom övergångsbestämmelserna i lagförslaget beaktas ansökningar som är anhängiga och stöd som redan har börjat betalas. Ansökningar som har gjorts anhängiga före ändringarna ska enligt förslaget behandlas i enlighet de bestämmelser som gällde när ansökan anhängiggjordes. Likaså kan en person som uppnår avträdelseåldern 2013 innan åldersgränsen stiger genomföra avträdelsen 2014 och få avträdelsestöd från 56 års ålder.

Villkoren för generationsväxlingar ska enligt förslaget skärpas även så, att den minimi-

inkomst som gårdsbruket måste ge höjs. Det nuvarande kravet att företagarinkomsten måste vara minst 10 000 euro per år och per förvärvare ska enligt förslaget höjas till 15 000 euro vid ingången av år 2013. För makar ska företagarinkomsten likväl betraktas som gemensam. Av denna orsak ska även det minimibelopp för årliga avskrivningar som föreskrivs genom förordning av statsrådet höjas från 3 600 euro till 5 000 euro.

I de föreslagna ändringarna i stödssystemet beaktas möjligheten att stödssystemets giltighetstid förlängs förlängs även efter 2014 trots att det för närvarande, i ljuset av beredningen av EU:s lagstiftning om landsbygdsutveckling, ser ut som om systemet för förtidspensionering i EU-lagstiftningen inte kommer att kvarstå, åtminstone inte med delfinansiering från EU. Om stödssystemet eventuellt får en fortsättning, är det inte meningen att några ändringar ska göras i de stöd villkor som nu föreslås.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för statsfinanserna

Statens kostnader för de avträdelsestöd beräknas, om de betalas enligt gällande lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk, efter 2012 uppgå till sammanlagt ca 270 miljoner euro. Av den summan beräknas kostnaderna för avträdelsestöd som genomförs åren 2013—2014 enligt nu gällande villkor under åren 2013—2020 uppgå till ca 113,4 miljoner euro. Utgifterna för stödet beräknas stiga fram till år 2015 och därefter sjunka. Kostnaderna beräknas åren 2013—2018 fördela sig som följer:

År	2012 mn €	2013 mn €	2014 mn €	2015 mn €	2016 mn €	2017 mn €	2018 mn €
Stödutgift utan ändring	7,5	12,7	17,2	19,6	19,2	16,8	13,0

När systemet ändras enligt förslaget, beräknas det åren 2013—2018 medföra kostnader på 85,2 miljoner euro, vilket under denna tid beräknas ge staten kostnadsbesparingar på

sammanlagt 20,8 miljoner euro. Kostnaderna och kostnadsbesparingarna beräknas fördela sig som följer:

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Sammanlaggt
	mn €	mn €	mn €	mn €	mn €	mn €	mn €	mn €
Stödutgift med ändrade villkor	7,5	11,6	12,6	15,0	15,3	13,3	9,3	85,2
Skillnad, dvs. kostnadsbesparing	-	1,1	4,6	4,6	3,9	3,5	3,7	20,8

Om stödsystemet får en fortsättning, kommer även de avträdelser som genomförs längre fram efter år 2014 att medföra lägre kostnader än stödsystemet med nuvarande villkor har medfört. Kostnaderna uteblir helt om inga nya stöd beviljas efter år 2014.

Konsekvenser för företagsverksamheten

Syftet med propositionen är att rikta in stödsystemet på att främja generationsväxlingar på livsdugliga gårdsbruksenheter. Det skärpta kravet på företagarkinkomsten bedöms trygga en tillräckligt stabil grund för näringen på de gårdsbruksenheter som fortsätter. Tack vare detta får de en större flexibilitet som hjälper dem att möta variationer i produktionsförhållandena och minskar hotet att de måste lägga ner verksamheten redan under förbindelsetiden.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna inverkar inte nämnvärt på myndigheternas verksamhet. Vid ansökan om avträdelsestöd begärs sällan utlåtanden från närings-, trafik- och miljöcentralen, och ansökningarna lämnas oftast till en ombudsman från Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och inte till den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten. Där emot bedömer man på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt att ändringen kommer att leda till en minskning av antalet ansökningar med 100 stycken per år, vilket under åren 2013–2014 innebär en minskning på ca 0,5

årsverken inom administrationen av stödsystem.

4.3 Konsekvenser för miljön

De föreslagna ändringarna har inga nämnvärda miljökonsekvenser. Stödsystemen, som gör det lättare att skaffa tillskottsmark, har i allmänhet i någon mån förbättrat förutsättningarna för de odlare som har uppfyllt villkoren för stöd i en situation där flera odlare varit intresserade av avträddarens åkrar. Det här har dämpat priskonkurrensen. Förutom att detta kan gynna en odlare på en närliggande gårdar, kan det även gynna en odlare på en gård som ligger längre bort, om odlaren på den gård som ligger närmast inte uppfyller villkoren eller inte lägger ett tillräckligt högt anbud. Ju längre avståndet från gårdsbruksenhets driftscentrum till tillskottsmarken är, desto större betydelse får transportererna av lanbruksmaskiner mellan dem, vilket kan belasta miljön. Det är likväl inte möjligt att bedöma miljökonsekvenserna av ändringarna exakt. Genom att bevara stödet som främjar generationsväxlingar på gårdsbruksenheter gör man det lättare att överlåta enheterna till unga jordbrukare som i allmänhet är benägnare att göra investeringar som beaktar miljöaspekter än den generation som träder tillbaka.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Om överlåtelse av åkermarken som tilläggsmark avskaffas som avträdelse sätt minskar i praktiken möjligheterna för de

jordbrukare som driver små gårdsbruksenheter att upphöra med att bedriva jordbruk innan de kan ta ut ålderspension. Det är möjligt att denna inverkan koncentrerar sig till landets östra och norra delar, där gårdsbruksenheter i genomsnitt är mindre än i de södra och västra delarna av landet och stödets relativa betydelse för dessa avträdelser sannolikt är större än i resten av landet. Likväl är avstånden mellan gårdsbruksenheter i de östra och norra delarna av landet redan nu så stora att avträdelse genom överlåtelse som tillskottsmark, med beaktande av de begränsningar som gäller avståndet till tilläggsmarken, inte heller hittills har varit lätt. Största delen av överlåtelsemark som tilläggsmark genomförs numera i landets södra och västra delar. När överlåtelse av åkermarken som tillskottsmark inte längre ingår bland de stödberättigade avträdelseformerna medverkar denna stödform inte längre till att gårdsbruksenheter blir större och strukturen på jordbruket därigenom bättre. I de södra och västra delarna av landet finns det emellertid under alla omständigheter efterfrågan på tillskottsmark, och avstånden mellan gårdsbruksenheter är sådana att strukturen kan antas bli bättre även utan stöd, även om detta sannolikt sker långsammare än när stöd finns att tillgå.

En höjning av åldersgränsen för överlåtelse genom generationsväxling står i samklang med den allmänna strävan att förlänga arbetslivet och höja pensionsåldern och bidrar också till att den genomförs. Dessutom ökar acceptansen för stödsystemet i samhället när det inte avviker för mycket från den allmänna pensionspolitiken.

Antalet gårdsbruksenheter i Finland har minskat radikalt under de senaste tio åren. Även om detta hittills inte har inverkat på storleken av lantbruksproduktionen, finns det indikationer på att en ytterligare minskning av antalet gårdsbruksenheter kan inverka på totalproduktionen och därmed även på graden av självförsörjning i fråga om lantbruksprodukter. Det är inte möjligt att separat och exakt bedöma effekten av *ett* stödssystem på utvecklingen av antalet gårdsbruksenheter, men ett stödssystem som bidrar till att livskraftiga gårdsbruksenheter bevaras och till att yrkeskunniga jordbrukare tar över dem

vid rätt tidpunkt balanserar en sådan strukturutveckling som i värsta fall kan äventyra den finska livsmedelsförsörjningen.

Även om lagförslaget innebär väsentliga ändringar i de nuvarande stödsystemen, har man i propositionen försökt lindra deras konsekvenser dels genom en bestämmelse som fredar åldersgränsen, dels genom bestämmelser som gör det möjligt att slutföra påbörjade generationsväxlingar.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Riktlinjer för de föreslagna ändringarna har fastställts vid planeringen av ramarna för statsfinanserna 2012 och beaktats vid beredningen av budgetpropositionen för 2013.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Yttranden om propositionen har begärts av justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Landsbygdsverket, Ålands landskapsstyrelse, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralerna i Egentliga Finland och Norra Karelen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Renbeteslagens förbund och sametinget.

Ministerierna och Landsbygdsverket ansåg att de föreslagna ändringarna var ändamålsenliga. I de övriga inlämnade yttrandena förhöll remissinstanserna sig avvaktande till de föreslagna ändringarna, och i synnerhet producentorganisationerna motsatte sig ändringsförslagen.

Innehållet i propositionen har inte ändrats i sak med anledning av remissyttrandena, men det har gjorts några preciseringar av teknisk natur.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

3 §. Definitioner. I paragrafen definieras begrepp som används i lagen. I 1 mom. 6 punkten definieras kommunens landsbygdsnäringsmyndighet med hjälp av en hänvisning till 3 § i lagen om förvaltningen av landsbygdsnärings i kommunerna (1558/1991). Lagen i fråga har upphävts genom lagen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna (210/2010). I 4 § i den senare föreskrivs det om motsvarande myndighet. Därför föreslås det att hänvisningen och definitionen ändras.

Det föreslås också att en ny 7 punkt fogas till 1 mom. I den punkten definieras avträdelsestödet kapitalvärde. Med avträdelsestödet kapitalvärde avses den ersättning som förvärvaren kan åläggas att betala pensionsanstalten och som fastställs på basis av det avträdelsestöd som beviljats avträdaren. Betalningen har karaktär av ersättning till följd av förvärvarens förbindelsebrott och baserar sig på det avträdelsestöd som beviljats avträdaren. Denna ersättning benämndes kapitalvärde redan i den lag som föregick gällande lag och den har etablerats i samband med genomförandet av stödsystemet. Bestämmelser om kapitalvärdet i denna betydelse finns i 48 och 80 §. För att karaktären hos begreppet så som det används inom systemet med avträdelsestöd ska framgå även av lagen föreslås det att en definition av begreppet fogas till 3 § 1 mom. På grund av den nya punkten bör det göras en lagteknisk ändring i 5 punkten.

4 §. Avträdelse. I paragrafen definieras vad som i lagen avses med avträdelse och vilka kriterier som används för att avgöra om en avträdelse har skett. Enligt 1 mom. innebär en avträdelse att avträdaren upphör med bedrivandet av jordbruk på sin gårdsbruksenhet genom en generationsväxling eller överlåtelse av sin gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark på sätt som bestäms i lagen.

Detta sker så att avträdaren överlåter den åkermark och de produktionsbyggnader som hör till gårdsbruksenheten till någon som fortsätter med gårdsbruket eller överlåter åkermarken på sin gårdsbruksenhet som tillskottsmark till någon annan som fortsätter att bruka den. I 3 mom. 1 punkten definieras avträdelsetidpunkten i det fall att en fysisk person överlåter en gårdsbruksenhet eller dess åkermark till en annan fysisk person. Avträdelsen anses ha skett när en överlåtelsehandling som gäller generationsväxlingsöverlåtelse eller överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten eller den åkermark som överlåtits som tillskottsmark har överförs på förvärvaren. Om besittningen inte överförs den dag då överlåtelsehandlingen undertecknas, anses av tidpunkterna för undertecknande av överlåtelsehandlingen och för överföring av besittningen den senare som tidpunkt för avträdelsen.

Eftersom möjligheten till avträdelse genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkrar som tillskottsmark enligt förslaget ska slopas i lagen, föreslås att de bestämmelser som gäller detta avträdelsesätt ska strykas i 1 mom. och i 3 mom 1 punkten.

8 §. Villkor som gäller avträdarens ålder. I 1 mom. ingår bestämmelser om en minimiålder som avträdaren måste ha uppnått för att kunna få avträdelsestöd. I gällande lag är minimiåldern graderad enligt avträdelsesättet, året då avträdelsen sker samt eventuellt släktförhållande mellan avträdaren och förvärvaren. Minimialderna är 56 år, om avträdelsen sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till ett barn eller en annan nära släkting till avträdaren för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten eller genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark i sin helhet till ett barn eller en annan nära

släkting till avträdaren som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet eller om avträdelsen sker genom överlåtelse av renar. Minimialdern var 57 år, när avträdelsen skedde 2007 eller 2008 genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet och förvärvaren inte var ett barn eller en nära släkting till avträdaren. I dag är minimialdern 60 år såväl vid överlåtelse av åkermarken och produktionsbyggnaderna på gårdsbruksenheten till någon annan än ett barn eller en annan nära släkting till avträdaren för att genomföra en generationsväxling och vid överlåtelse av åkermarken som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet och förvärvaren inte är en sådan släkting till avträdaren som avses ovan.

Enligt 2 mom. är ett villkor för avträdelsestödet likväldigt att avträdaren inte har fyllt 63 år när avträdelsen sker.

Begreppet nära släkting definieras i 3 mom. Med nära släkting avses avträdarens barns make, avträdarens makes barn och dennes make, avträdarens brors eller systers barn och dennes make samt avträdarens makes brors eller systers barn och dennes make. Det som i 1 mom. bestäms om make tillämpas även på en person som avses i 5 § 2 mom. Enligt 4 mom. tillämpas ovan nämnda åldersgränser också då avträdelsen sker genom överlåtelse av andelar eller aktier i ett bolag som äger en gårdsbruksenhet.

Enligt lagförslaget ska 1 mom. ändras så, att åldersgränsen för avträdelsestöd vid generationsväxlingar mellan nära släktingar på gårdsbruksenheter höjs till 59 år vid ingången av år 2014. Åldersgränsen blir då densamma som den kommer att bli för arbetslöshetsersättningens tilläggsdagar efter de första 500 dagarna. Höjningen står också i samklang med den allmänna strävan att förlänga arbetslivet.

15 §. Generationsväxlingsöverlåtelse. I 15 § föreskrivs det om generationsväxling som avträdelsetillstånd. I 1 mom. finns det bestämmelser om de villkor som gäller de personliga förutsättningar förvärvaren har att fortsätta med gårdsbruket, såsom ålder, yrkeskunskap, boende och jordbruksverksamhet, och de villkor som gäller den gårds-

bruksenhet som bildas och blir förvärvarens genom överlåtelsen. Till dessa hör bland annat villkoret i 1 mom. 4 punkten att förvärvaren med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig och att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 10 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare.

Kravet på inkomsten från företagsverksamheten på gårdsbruksenheten är för lantbruksinkomstens del rätt lågt, eftersom även inkomsten från gårdsbruksenhetens skogar och kompletterande verksamhet räknas in i denna. Den lägsta företagarinkomst som krävs för det startstöd för unga jordbrukare som avses i 6 § i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) är som lägst visserligen lika låg, dvs. 10 000 euro, men den innefattar enbart inkomsten från gårdsbruket. Alltså måste en förvärvare för att kunna få startstöd för sitt gårdsbruk ha en större företagarinkomst än den som krävs när avträdare får avträdelsestöd. De avvikande inkomstgränserna för avträdaren och förvärvaren kan gälla vid en och samma generationsväxling. För att öka kostnadseffektiviteten i avträdelssystemet är det ändamålsenligt att närma de krav på minimiinkomsten som gäller gårdsbruksenhetens livskraft till varandra i systemen för stöd till avträdaren och förvärvaren. Även om beräkningssättet för ett avträdelsestöd som har karaktären av pension måste vara förhållandevis enkelt och inte på samma sätt kan beakta särskilda förhållanden på gårdsbruksenheten eller förvärvarens planer som vid startstöd, är det likväldigt ändamålsenligt att höja den minimiinkomst från gårdsbruksenheten som krävs i systemet med avträdelsestöd. Av denna orsak föreslås det att 1 mom. 4 punkten ändras så att förvärvaren genom en affärsplan ska visa att gårdsbruksenheten kommer att ge en årlig inkomst på minst 15 000 euro som kan härröra från jordbruk, skogsbruk eller annan företagsverksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheten. Samtidigt preciseras den gårdsbruksenhet som bildas för förvärvaren. Den höjda inkomstgränsen ska enligt förslaget gälla an-

sökningar som lämnas 2013 eller senare. Inkomstgränsen ska även i fortsättningen gälla varje förvärvare separat. För makar ska minimiinkomsten likväl vara densamma som för en förvärvare. Ändringen kommer främst att ha betydelse för små spannmålgårdar, där den huvudsakliga inkomsten i allmänhet fås genom lönearbete. Dessutom skärps villkoren för skifte av gårdsbruksenhet.

16 §. Överlåtelse som tillskottsmark till lantbruksföretagare. I 16 § i den gällande lagen preciseras vad som avses med att åkermarken på en gårdsbruksenhet överläts som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en eller flera förvärvare. Åkermarken kan överlåtas i delar eller som helhet. Paragrafen anger också villkor som ställs på förvärvaren och överlåtelsen, däribland främst att förvärvaren är under 50 år, bedriver jordbruk på en gårdsbruksenhet till vilken avträdarens åker fogas som tillskottsmark, har tagit en försäkring för minimipensionsskydd enligt LFÖPL och förbinder sig att fortsätta att bruka åkrarna samt att åkerarealen på förvärvarens gårdsbruksenhet växer med två hektar.

Eftersom avträdelsestöd enligt förslaget inte längre ska betalas vid överlåtelse som tillskottsmark, föreslås att paragrafen upphävs.

17 §. Upphörande med renhushållning. I 17 § i lagen preciseras avträdelsetätten inom renhushållningen. Dessa är generationsväxling och överlåtelse av renarna som tillskottsrenar till en renägare som redan bedriver renhushållning. I 1 mom. 2 punkten finns bestämmelser om villkoren för stöd när avträdelsen sker genom överlåtelse av renarna som tillskottsrenar. Genom överlåtelsen måste förvärvarens renbesättning växa med minst 20 renar. I fråga om åldern och det villkor som gäller LFÖPL-försäkringen hänvisas i denna paragraf till motsvarande villkor i 16 § 1 mom. för förvärvare av tillskottsmark.

Eftersom 16 § enligt förslaget ska upphävas, föreslås det att 17 § 1 mom. 2 punkten ändras så att hänvisningen till villkoren i 16 § ersätts med en bestämmelse om förvärvarens maximiålder och en hänvisning direkt till 10 § i LFÖPL, där det föreskrivs om en försäkring som ger minimipensionsskydd. Förvärvaren ska fortsättningsvis teckna försäk-

ringen i egenskap av renägare. I övrigt föreslås inga ändringar i villkoren.

23 §. Antalet förvärvare. I 23 § finns det bestämmelser om det största antalet förvärvare vid generationsväxlingar och vid överlåtelse av åkermarken som tillskottsmark samt om de villkor som i olika fall ställs på förvärvarna. Enligt 1 mom. kan en överlåtelse som avses i 15 eller 16 §, 18 § 3 mom. eller 19 § 4 mom. ske även till två förvärvare och deras makar gemensamt. Eftersom 16 § enligt lagförslaget ska upphävas, föreslås att hänvisningarna till 16 § stryks.

32 §. Ansökan om avträdelsestöd. I 1 mom. föreskrivs det om den tid då avträdelsestöd får sökas och i 2 mom. om vilka handlingar som ska ingå i ansökan. Enligt gällande bestämmelser kan stöd sökas tidigast ett år innan den sökande uppnår minimiåldern för avträdelsestöd. När ansökan har gjorts får avträdelsen ske även om avträdaren inte har uppnått minimiåldern, men stödet börjar likväl betalas tidigast efter det att avträdaren har uppnått denna ålder. Enligt 2 mom. ska sökanden till sin ansökan foga ett av parterna undertecknat utkast till överlåtelsehandling eller föravtal samt en av förvärvaren undertecknad förbindelse att fortsätta gårdsbruket eller renhushållningen. Bestämmelser om detta finns i 15—17 §. För företag gäller en utvidgad skyldighet att avge förbindelser. Bestämmelser om denna finns i 18—21 §. Dessutom ska det vid avträdelser genom generationsväxling till ansökan fogas en av förvärvaren undertecknad förbindelse om att inom utsatt tid uppfylla villkor som gäller förvärvaren vilka ännu inte är uppfyllda när stödet söks och vars uppfyllande kan visas senare.

Det föreslås att paragrafen ändras så att tiden ett år i 1 mom. ändras till två år. Det här möjliggör en längre genomförandeperiod för generationsväxlingar, eftersom avträdarna har visshet om att de får stöd även i sådana fall då stödet inte börjar betalas förrän om två år eller ännu senare. De sökande kan enligt förslaget liksom för närvarande genomföra överlåtelsen så snart deras ansökan blivit anhängig, men förslaget leder inte till att stödet börjar betalas tidigare. Eftersom avträdarna då under alla omständigheter måste ordna sin försörjning på något annat sätt än genom att

bruka jorden, väntas ändringen inte leda till att myndigheterna behöver behandla särskilt många sådana ansökningar som lämnas tidigare än ett år innan avträdaren uppnår minimiåldern för avträdelsestöd. I allmänhet förutsätter en sådan situation att avträdnarna har möjlighet till förvärvsarbete utanför gårdsbruksenheten. Den föreslagna ändringen gör likväl stödssystemet flexiblere i viss mån.

I de bestämmelser i 2 mom. som innehåller hänvisningar till andra bestämmelser föreslås justeringar som föranleds av att 16 § enligt förslaget ska upphävas. Till de bestämmelser som innehåller hänvisningar till bestämmelser om förbindelser ska det enligt förslaget även läggas till en hänvisning till den nya 77 a §, som ska innehålla bestämmelser om slutförande av ofullbordade generationsväxlingar och som även innehåller ett villkor om att förvärvaren avger en förbindelse om att fortsätta odlingen under viss tid på grund av stödet som betalas avträdnarna.

Paragrafens 3 och 4 mom. ändras inte.

34 §. Anhängiggörande av ansökan. Paragrafen innehåller bestämmelser om lämnande och anhängiggörande av ansökan samt om handlingar som ska fogas till ansökan. I hänvisningsbestämmelserna i 1 mom. föreslås ändringar som föranleds av att 16 § upphävs och 77 a § fogas till lagen.

38 §. Betalning av avträdelsestöd. Paragrafen innehåller bestämmelser om när avträdelsestöd börjar betalas och vilka omständigheter som leder till att stödet börjar betalas senare. I regel börjar avträdelsestödet betalas när den slutliga överlåtelsehandlingen har undertecknats. Men om besittningen av åkrar och byggnader övergår till förvärvaren senare, börjar stödet inte betalas innan övergången har skett. Bestämmelser om detta finns i 1 mom. 5 punkten. Villkoret som gäller överföringen av besittningen anges enbart genom en hänvisning till bestämmelserna om generationsväxling på gårdsbruksenheter i 15 och 18—21 §. I 4 § 2 mom. och 17 § 1 mom. 1 punkten krävs likväl i fråga om generationsväxlingar på renhushållningslägenheter att de produktionsbyggnader och produktionskonstruktioner som är nödvändiga för förvärvaren överläts till denne. Därför föreslås det att 1 mom. 5 punkten i lagen precis-

ras så, att den kompletteras med en hänvisning till 17 § 1 mom. 1 punkten.

I paragrafhänvisningarna i 1 mom. 6 punkten som gäller förbindelser föreslås motsvarande ändringar som i 32 § 2 mom.

40 §. Pensionsanstaltens informationsskyldighet. Enligt 40 § i lagen ska pensionsanstalten meddela de parter som avgett förbindelserna hur länge avträdaren kommer att betalas avträdelsestöd. I det fall att ansökan avslås efter det att avträdelserna har skett ska pensionsanstalten upplysa parterna om att förbindelsen inte är bindande för förvärvaren eller, vid avträdelse enligt 18—21 §, för bolaget. Till följd av att 16 § upphävs i lagen och en ny 77 a § fogas till lagen föreslås motsvarande ändringar i hänvisningarna i denna paragraf.

47 §. Avbrytande av infriandet av förbindelsen. I 47 § föreskrivs om förvärvarens möjlighet att under i lagen föreskrivna förutsättningar avbryta infriandet av den förbindelse han eller hon har avgett. Såväl vid avträdelse genom generationsväxling som vid avträdelse genom överlåtelse av åkermarken eller renarna på en gårdsbruksenhet som tillskottsmark respektive tillskottsrenar krävs det att förvärvaren bedriver jordbruk eller renhushållning. Kravet att förvärvaren ska bo på gårdsbruksenheten eller på lämpligt avstånd från den gäller enbart vid generationsväxling. För att avträdelsestöd ska börja betalas till avträdaren, måste förvärvaren förbinda sig att uppfylla dessa krav. Men eftersom det under den tid förbindelsen gäller kan förekomma situationer där det inte är möjligt för förvärvaren att uppfylla vad han eller hon förbundit sig till, anger paragrafen när och under vilka förutsättningar infriandet av förbindelserna får avbrytas. I 1 mom. specificeras förbindelserna genom hänvisningar till ställen i lagen som innehåller bestämmelser om dem. Eftersom 16 § enligt lagförslaget ska upphävas, föreslås det att hänvisningen till 16 § 1 mom. 5 punkten ska strykas. Emedan en ny paragraf enligt förslaget samtidigt ska fogas till lagen, och den nya paragrafen ska innehålla bestämmelser om en liknande förbindelse, föreslås det att 47 § 1 mom. kompletteras med en hänvisning till 77 a § 2 mom. 7 punkten.

Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i 1 mom. också tillämpas på en person som har avgett en förbindelse som krävs i en generationsväxling som gäller bolag enligt 18—21 §. Inga ändringar i bestämmelsens innehåll föreslås, men strukturen på momentet ska enligt förslaget ändras så, att bestämmelsen blir 1 punkten i det nya momentet. Momentet ska dessutom innehålla nya 2 och 3 punkter med bestämmelser om förvärvarens möjlighet att avbryta infriandet av sin förbindelse under villkor som anges i 1 mom., när förvärvarna har avgett förbindelsen som ett led i en överlåtelse av åkrar som tillskottsmark enligt 16 § eller en sådan arrendering av åkrarna som tillskottsmark som tidigare omfattades av lagen. Den föreslagna ändringen innehåller inga ändringar i de nuvarande kraven om förbindelser, men den gör genomförandet av stödssystemet klarare.

48 §. Underlåtenhet att infria förbindelsen. Paragrafen innehåller bestämmelser om påföljder och tillvägagångssätt om en förbindelse inte infrias. Enligt den huvudregel som ingår i 1 mom. ska pensionsanstalten ålägga den förvärvare som avses i 15—17 § att betala ersättning till pensionsanstalten enligt avträdelsestödet kapitalvärde, utom i de undantagsfall som anges i 47 §. Trots detta får pensionsanstalten enligt 3 mom. avstå från att kräva ersättning för en del av stödet eller hela stödet, om försummelsen av förbindelsen måste anses vara ringa eller om vägande skälighetssynpunkter annars talar för det. Pensionsanstalten avstår helt från att kräva ersättning för avträdelsestödet även i det fall att förvärvaren genomför en generationsväxling enligt denna lag i samband med vilken förbindelsen i 16 § överförs på den som fortsätter jordbruket.

Till följd av att 16 § upphävs i lagen och 77 a § fogas till lagen föreslås motsvarande ändringar i hänvisningarna i 1 mom. Hänvisningarna i 3 och 4 mom. till 16 §, som enligt förslaget ska upphävas, föreslås bli ersatta med hänvisningar till den nya 2 punkten i 47 § 2 mom. Den ändring som föreslås innebär ingen ändring i sak jämfört med nuläget.

77 a §. Undantag från avträdelsesättet 2013 och 2014 för att slutföra en påbörjad generationsväxling. Det föreslås att en ny 77 a § fogas till lagen. I paragrafen föreskrivs

om möjligheten att åren 2013 och 2014 genomföra avträdelse också så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhetens hela åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller förvärvarens makes gårdsbruksenhet där förvärvaren bedriver jordbruk när avträdelsen sker. Avträdaren och förvärvaren kan då slutföra de generationsväxlingar som påbörjats så att förvärvaren redan har förvärvat åkermark med byggnader i avsikt att senare ansluta dem till avträdarens gårdsbruksenhet. Ur förvärvarens synvinkel handlar det då i själva verket oftast om generationsväxling på den hemgård som förvärvaren redan har börjat utveckla genom att förvärva lämpliga åkrar före generationsväxlingen på hemgården. Om dessa områden dock har bildat en helhet som i sig kan betraktas som en gårdsbruksenhet, har förvärvaren ofta också i det skedet beviljats startstöd för unga jordbrukare. På grund av startstödet kan avträdarna dock inte beviljas avträdelsestöd på grundval av generationsväxling, även om avträdarnas gård eventuellt är större och bättre utrustad, utan endast genom att åkrar som hör till avträdarens gårdsbruksenhet överläts som tillskottsmark. I praktiken motsvarar situationen dock en situation där en generationsväxling på avträdarens gårdsbruksenhet genomförs så att förvärvarens gård blir tillskottsmark till avträdarens gårdsbruksenhet och stärker dess livsduglighet. Vid beviljande av startstöd har generationsväxling på hemgården ofta redan beaktats i en affärsplan där man genom de åtgärder som tagits in i den har visat den lönsamhet som gården kommer att uppnå under den tid som planen gäller, vilket i sin tur har varit en förutsättning för beviljande av startstöd.

Det föreslagna avträdelsesättet är ett undantag från den ändring som innebär att överlåtelser som tillskottsmark slopas bland avträdelsesätten. Därför kommer villkoren för erhållande av avträdelsestöd att vara mycket strikta. I 2 mom. föreslås det bestämmelser om villkoren för beviljande av stöd. Endast barn eller en annan nära släkting till avträdaren kan vara förvärvare. Dessutom ska förvärvaren ha beviljats startstöd på grund av den gårdsbruksenhet som han eller hon redan har förvärvat. I övrigt kvarstår villkoren för förvärvaren i enlighet med 16 §,

som gäller överlåtelse som tillskottsmark. Avträdaren ska ha fyllt 56 år när stöd söks år 2013 och 59 år när stöd söks år 2014.

Bestämmelserna om avträdelsetidpunkt och om så kallat vilande avträdelsestöd kommer att tillämpas på avträdelser enligt paragrafen på samma sätt som när avträdelse genomförs genom generationsväxlingsöverlåtelse. Avträdelserna kan också genomföras så att åkermark överläts till två förvärvare. Båda förvärvarna ska då uppfylla de villkor som gäller förvärvare, om inte förvärvarna är makar. I det fallet räcker det med att den ena maken uppfyller villkoren. Förbindelser enligt 23 § ska dock krävas av alla förvärvare, också av båda makarna.

Som 4 mom. föreslås det ett motsvarande bemyndigande som i gällande 16 § 3 mom., nämligen bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om maximiavståndet till tillskottsmark.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Statsrådet har, med stöd av 15 § 4 mom. i lagen, utfärdat en förordning om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (26/2007). I 6 § i förordningen preciseras hur inkomsten av företagsverksamheten ska beräknas. I 1 mom. i paragrafen fastställs att de lägsta sammanlagda årliga avskrivningarna är 3 400 euro. Eftersom det föreslås att den minsta inkomsten av gårdsbruksenheten och den företagsverksamhet som bedrivs på enheten höjs, är avsikten att höja även den nuvarande lägsta avskrivningen från 3 400 till 5 000 euro.

I 77 a § 4 mom. i den föreslagna lagen införs ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om det maximala avståndet till tillskottsmark. Motsvarande bemyndigande finns nu i 16 § 3 mom. De närmare bestämmelser som har utfärdats med stöd av bemyndigandet ingår i statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (1383/2011). Det finns ingen avsikt att ändra innehållet i de bestämmelser som har utfärdats enligt bemyndigandet.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. De föreslagna ändringarna tillämpas delvis från ingången av år 2013, delvis från ingången av år 2014.

Lagen ska tillämpas på ansökningar som anhängiggörs efter det att lagen har trätt i kraft. På anhängiga ansökningar och avgivna förbindelser samt förhandsavgöranden tillämpas de tidigare bestämmelserna.

De tidigare åldersgränserna vid generationsväxlingar mellan nära släktingar ska enligt lagförslaget även tillämpas på ansökningar som anhängiggörs före utgången av år 2013.

Dessutom ska en person som redan år 2013 har uppnått åldern 56 år för avträdelsestöd även år 2014 kunna genomföra en avträdelse som 56-åring.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser som ändrar de villkor enligt vilka en landsbygdsföretagares rätt till avträdelsestöd avgörs. Viktiga med hänsyn till 6 § i Finlands grundlag, som handlar om jämlikhet, är de bestämmelser som gäller minimiåldern för den avträdande lantbruksföretagaren. Åldersgränsen ska enligt förslaget fortsättningsvis vara differentierad enligt graden av släktskap mellan parterna. Den särskilda åldersgränsen för avträdare som upphör med renhushållning kvarstår. Man kan nämligen anse att det handlar om en speciell näring som idkas under förhållanden som är ännu mera krävande än vid traditionellt jordbruk och att åldersgränsen därför kan vara flexiblare. Grundlagsutskottet har i ett utlåtande ansett att skillnaderna mellan de olika åldersgränserna för överlåtelse inom en familj och åldersgränserna vid överlåtelser där förvärvaren inte hör till avträdarens familj ryms inom lagstiftarens prövningsrätt (GrUU 18/2006 rd).

De föreslagna ändringarna gäller inte sådana stöd som redan har beviljats, och ändringarna inkräktar därför inte på det egendoms-skydd som 15 § i grundlagen garanterar.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen får statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag. I 77 a § 4 mom. i den föreslagna lagen ingår ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser ska kunna utfärdas genom för-

ordningar av statsrådet. I 1 och 2 mom. anges grunderna för det avträdelset sätt som regleras i paragrafen. Dessa ska endast preciseras på en del punkter genom en statsrådsförordning.

Den föreslagna lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1282/2006, 1293/2007 och 1412/2011, *ändras* 3 § 1 mom. 5 och 6 punkten, 4 § 1 mom. och 4 § 3 mom. 1 punkten, 8 § 1 mom., 15 § 1 mom. 4 punkten, 17 § 1 mom. 2 punkten, 23 § 1 mom., 32 §, 34 § 1 mom., det inledande stycket i 38 § 1 mom. samt 38 § 1 mom. 5 och 6 punkten, 40 och 47 § samt 48 § 1, 3 och 4 mom.,

av dem 3 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1282/2006, 4 § 1 mom. och 4 § 3 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag 1412/2011, 8 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 1412/2011 samt 15 § 1 mom. 4 punkten, 23 § 1 mom. och 34 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1787/2009, och

fogas till 3 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1282/2006 och 1787/2009, en ny 7 punkt och till lagen en ny 77 a § som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

5) *pensionsanstalt* Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006),

6) *kommunens landsbygdsnäringsmyndighet* en funktionell helhet som är bildad i enlighet med 4 § i lagen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna (210/2010),

7) *avträdelsestödet kapitalvärde* ersättning som förvärvaren kan åläggas att betala till pensionsanstalten och som fastställs på basis av det avträdelsestöd som beviljats avträderen.

genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till någon som fortsätter med gårdsbruket.

Avträdelserna anses ha skett när

1) en överlåtelsehandling som gäller generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten har överförs på förvärvaren; om besittningen inte överförs den dag då överlåtelsehandlingen undertecknas, anses av tidpunkterna för undertecknandet av överlåtelsehandlingen och för överföringen av besittningen den senare som tidpunkt för avträdelserna,

8 §

Villkor som gäller avträdares ålder

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträderen har fyllt

1) 56 år, om avträdelserna sker under något av åren 2007—2013 genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till ett barn eller en annan nära släkting till avträderen för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten

4 §

Avträdelser

Med avträdelser avses att bedrivandet av jordbruk upphör så att avträderen genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet

eller om avträdelsen sker åren under något av åren 2007—2014 genom överlåtelse av renar,

2) 59 år, om avträdelsen sker år 2014 genom överlåtelse av gårdsbruksenhets åkermark och produktionsbyggnader till ett barn eller en annan nära släkting till avträdaren för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten,

3) 60 år, om avträdelsen sker under något av åren 2007—2014 genom överlåtelse av gårdsbruksenhets åkermark och produktionsbyggnader för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten.

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhets åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för förvärvaren vid avträdelsen är ekonomiskt livskraftig och att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 15 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare,

17 §

Upphörande med renhushållning

Om avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller en därmed jämförbar lägenhet, kan avträdelsen ske

2) genom att renarna överlåts till en renägare som redan bedriver renhushållning, som i egenskap av renägare har tecknat en försäk-

ring för minimipensionsskydd i enlighet med 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, som inte har fyllt 50 år och vars företag till följd av överlåtelsen växer med minst 20 renar.

23 §

Antalet förvärvare

En överlåtelse som avses i 15 §, 18 § 3 mom., 19 § 4 mom. och 77 a § kan också ske till två förvärvare och deras makar gemensamt. Om en gårdsbruksenhet överlåts på det sätt som avses i 15 §, 18 § 3 mom. eller 19 § 4 mom. till två förvärvare för gemensam odling, ska båda förvärvarna uppfylla det som föreskrivs om förvärvare i 15 §. När gårdsbruksenhets åkrar överlåts på det sätt som avses i 77 a § till två förvärvare för gemensam odling ska båda förvärvarna uppfylla det som föreskrivs om förvärvare i 77 a §. Om överlåtelsen dock sker till makar gemensamt, ska åtminstone den ena maken vid överlåtelse för att genomföra en generationsväxling uppfylla det som föreskrivs om förvärvare i 15 § och vid överlåtelse av tillskottsmark i samband med en påbörjad generationsväxling uppfylla det som föreskrivs om förvärvare i 77 a §.

32 §

Ansökan om avträdelsestöd

Avträdelsestöd kan sökas tidigast två år innan den ålder som anges i 8 § 1 mom. uppnås. Efter att ansökan gjorts kan avträdelsen ske redan innan avträdaren uppnår den ålder som anges i 8 § 1 mom. Avträdelsestöd betalas dock tidigast från den tidpunkt som anges i 38 §.

Sökanden ska för ett villkorligt beslut till sin undertecknade ansökan foga ett av parterna undertecknat föravtal eller utkast till överlåtelsehandling och en av förvärvaren undertecknad förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten, 17 § 2 mom. eller 77 a § 2 mom.

7 punkten och vid behov enligt 15 § 2 mom. Om avträdelsen sker på det sätt som anges i 18—21 §, ska det till ansökan dessutom fogas av bolaget och en förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § undertecknade förbindelser enligt ovan nämnda bestämmelser samt handlingar som visar att de som avgett förbindelsen har rätt att teckna firma och att avge förbindelse. Till ansökan ska det också fogas en förbindelse enligt 23 § 2 och 3 mom. undertecknad av förvärvarens make.

Avträdelsestöd ska sökas och de förbindelser som avses i 2 mom. ska avges på en blankett som har godkänts av pensionsanstalten.

Den som ansöker om avträdelsestöd ska lämna pensionsanstalten de uppgifter som behövs för att behandla och avgöra ärendet.

34 §

Anhängiggörande av ansökan

Ansökan om avträdelsestöd och de handlingar och förbindelser som avses i 15, 17 och 18—21 §, 23 § 2 och 3 mom. samt 33 och 77 a § ska lämnas till pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord den dag då den har kommit in till pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud. I 18 § i förvaltningslagen (434/2003) anges närmare vilken dag ansökan anses ha kommit in.

38 §

Betalning av avträdelsestöd

Avträdelsestöd betalas från den avträdelsetidpunkt som bestäms enligt 4 § 3 mom. för avträdelseformen i fråga; avträdelsestöd betalas dock inte förrän

5) besittningen av åkermarken på den lägenhet som är föremål för avträdelsen, äganderätten till överlåtna renarna och, i de fall som avses i 15, 17 § 1 mom. 1 punkten och 18—21 §, besittningen av produktionsbygg-

naderna och produktionskonstruktionerna har övergått till förvärvaren,

6) förvärvaren har börjat infria sin förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten, 17 § 2 mom. eller 77 a § 1 mom. 7 punkten,

40 §

Pensionsanstaltens informationsskyldighet

I samband med beslutet om att avträdelsestöd börjar betalas ska pensionsanstalten för infriande av förbindelserna också meddela de förvärvare som avses i 15, 17, 18—21 och 77 a § och de bolag som avses i 18—21 § hur länge avträdaren kommer att betalas avträdelsestöd. Om betalningen av avträdelsestödet varaktigt upphör tidigare än vad som meddelats, ska pensionsanstalten också meddela förvärvaren detta.

I det fall att ansökan avslås efter avträdelsen, och denna har skett på det sätt som avses i 4 §, ska en förvärvare som avgett en förbindelse enligt 15, 17, 18—21 §, 23 § 2 och 3 mom. eller 77 a § och ett bolag som avses i 18—21 §, efter att beslutet vunnit laga kraft, meddelas att förbindelsen inte är bindande för förvärvaren eller för bolaget.

47 §

Avbrytande av infriandet av förbindelsen

Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten, 17 § 2 mom. och 77 a § 2 mom. 7 punkten på grund av fullgörande av värnplikt, yrkesstudier som gäller eller stödjer gårdsbruksverksamheten eller av annat godtagbart skäl. Varar ett sådant hinder längre än ett år, ska pensionsanstalten förlänga förbindelsetiden med den tid som hindret varar, om inte förvärvaren visar att han eller hon själv, förvärvarens make eller en annan förvärvare uppfyller förpliktelseerna i förbindelsen.

Det som bestäms ovan tillämpas också på

1) personer som avses i 18 § 1 mom. 1 punkten, 19 § 1 mom. 1 punkten, 20 §

1 mom. 1 punkten och 21 § 1 mom. 1 punkten,

2) andra än i 77 a § avsedda personer som i egenskap av förvärvare har avgett en förbindelse som motsvarar en förbindelse enligt 77 a § 2 mom. 7 punkten och förutsatt att avträdelsen har genomförts så att åkermarken har avträtts för att bli tilläggsmark och att avträdelsestöd har sökts senast den 31 december 2012,

3) personer som i egenskap av förvärvare har avgett en förbindelse enligt 2 punkten och förutsatt att avträdelsen har genomförts genom arrendering av åkermarken som tilläggsmark och att avträdelsestöd har sökts senast den 31 december 2011.

48 §

Underlåtenhet att infria förbindelsen

Om en förvärvare eller arrendator som avses i 15 eller 17 §, 47 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 77 a § inte infriar sin förbindelse och detta inte beror på ett i 47 § 1 mom. nämnt godtagbart skäl, ska pensionsanstalten ålägga honom eller henne att ersätta pensionsanstalten för avträdelsestödet kapitalvärde, vilket fastställs på de grunder som social- och hälsovårdsministeriet bestämt genom ett beslut som utfärdats på ansökan av pensionsanstalten.

Om försummelsen av förbindelsen måste anses vara ringa eller om vägande skälighets-synpunkter annars talar för det, kan pensionsanstalten dock besluta att helt eller delvis avstå från att driva in avträdelsestödet kapitalvärde. Pensionsanstalten avstår helt från att driva in avträdelsestödet kapitalvärde om förvärvaren genomför en generationsväxling enligt denna lag i samband med vilken förbindelsen enligt 47 § 2 mom. 2 och 3 punkten överförs på den som fortsätter jordbruket.

På kapitalvärdet ska det betalas en årlig ränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) från det att 30 dagar förflutit från den dag en förvärvare enligt 15, 17 eller 18—21 §, 47 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 77 a § eller ett bolag har fått del av beslu-

tet om skyldighet att betala kapitalvärdet. Delgivningen anses ha skett den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som meddelats pensionsanstalten, om inte något annat visas.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

77 a §

Slutförande av en påbörjad generationsväxling 2013 och 2014 med avvikelse från regelrätt avträdelse

Trots det som föreskrivs i 4 § och i 3 kap. kan upphörandet med att bedriva jordbruk åren 2013 och 2014 även ske så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhetsens hela åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller förvärvarens makes gårdsbruksenhet, där förvärvaren bedriver jordbruk när överlåtelsen sker.

För att avträdelsestöd ska kunna betalas krävs att

1) avträdaren har uppnått den minimiålder som anges i 8 § 1 mom. 1 punkten, om avträdelsestöd söks år 2013, eller den minimiålder som anges i 8 § 1 mom. 2 punkten, om avträdelsestöd söks år 2014,

2) förvärvaren eller förvärvarens make är barn till avträdaren eller en i 8 § 3 mom. avsedd nära släkting till avträdaren enligt 8 § 3 mom.,

3) förvärvaren inte har fyllt 50 år,

4) förvärvaren såsom idkare av gårdsbruk har tecknat en försäkring för minimipensionsskydd i enlighet med 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare,

5) förvärvaren har beviljats startstöd enligt 15 § 3 mom.,

6) den åkerareal som hör till förvärvarens gårdsbruksenhet ökar med minst två hektar till följd av överlåtelsen, och gårdsbruksenhetsen ligger tillräckligt nära den åkerareal som överlåts som tillskottsmark för att gemensam odling ska vara möjlig,

7) förvärvaren förbinder sig att odla lägenheten så länge som avträdaren får avträdelsestöd, dock i minst fem års tid.

I fråga om tidpunkten för en avträdelse som genomförs i enlighet med 1 mom. tillämpas det som i 4 § 3 mom. bestäms om överlåtelsehandlingen och överlåtelse av besittningsrätten. På en sådan avträdelse tillämpas 9 § på motsvarande sätt som vid en generationsväxling på en gårdsbruksenhet. Om en gårdsbruksenhet överläts till två förvärvare för gemensam odling, ska båda förvärvarna uppfylla det som föreskrivs i denna paragraf. Om överlåtelsen dock sker till makar gemensamt, ska åtminstone den ena maken uppfylla det som föreskrivs i denna paragraf.

Närmare bestämmelser om maximiavståndet till tillskottsmark utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 2013.

De bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft tillämpas likväl på

1) ansökningar om stöd som är anhängiga vid ikraftträdandet,

2) ärenden som rör stöd som beviljats, villkorliga beslut som meddelats och villkorliga förbindelser som ingåtts enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Oberoende av det som föreskrivs i 8 § 1 mom. 2 punkten, kan en avträdare som fyllt 56 år få stöd för en avträdelse som genomförs 2014 förutsatt att ansökan om stöd görs senast den 31 december 2013.

Oberoende av det som föreskrivs i 8 § 1 mom. 2 punkten om avträdarens minimiålder vid en generationsväxling som genomförs år 2014 enligt 15 eller 18—21 § så att gårdsbruksenhetens åkermark och produk-

tionsbyggnader överläts till ett barn eller en annan nära släkting till avträdaren, kan en avträdare som är född 1957 eller tidigare få avträdelsestöd förutsatt att avträdaren när avträdelsen sker har fyllt 56 år men inte 63 år. Om det finns två avträdare, dessa är makar och den äldre av dem uppfyller vad som föreskrivs i detta moment och även i övrigt är berättigad till avträdelsestöd, har den yngre maken rätt till avträdelsestöd förutsatt att han eller hon när avträdelsen sker har fyllt 51 år när avträdelsen sker. Det som föreskrivs ovan tillämpas även på en i 9 § 3 mom. avsedd yngre delägare i ett lantbruksföretag som har bedrivit jordbruk i lantbruksföretaget. Vid en generationsväxling som genomförs år 2014 enligt 15 eller 18—21 § så att gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader överläts till ett barn eller en annan nära släkting till avträdaren har en i 9 § 2 mom. avsedd 1962 eller tidigare född efterlevande make till en lantbruksföretagare eller make till en person med full invalidpension rätt till avträdelsestöd förutsatt att han eller hon har fyllt 51 år när avträdelsen sker. Avträdelsestöd betalas dock inte till i detta moment avsedda avträdare för tiden innan de fyllt 56 år.

Det som föreskrivs i 2 och 3 mom. tillämpas även på avträdelse enligt 77 a §.

På avträdelse enligt 77 a § tillämpas med undantag av 4 § 1 mom., 8 § 1 mom. och 23 § 1 mom. bestämmelserna i 1—5 kap. sådana de lydte vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 17 september 2012

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPILAINEN

Social- och hälsovårdsminister *Paula Risikko*

Lag**om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1282/2006, 1293/2007 och 1412/2011, *ändras* 3 § 1 mom. 5 och 6 punkten, 4 § 1 mom. och 4 § 3 mom. 1 punkten, 8 § 1 mom., 15 § 1 mom. 4 punkten, 17 § 1 mom. 2 punkten, 23 § 1 mom., 32 §, 34 § 1 mom., det inledande stycket i 38 § 1 mom. samt 38 § 1 mom. 5 och 6 punkten, 40 och 47 § samt 48 § 1, 3 och 4 mom.,
 av dem 3 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1282/2006, 4 § 1 mom. och 4 § 3 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag 1412/2011, 8 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 1412/2011 samt 15 § 1 mom. 4 punkten, 23 § 1 mom. och 34 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1787/2009, och
fogas till 3 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1282/2006 och 1787/2009, en ny 7 punkt och till lagen en ny 77 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

3 §

*Definitioner**Definitioner*

I denna lag avses med

I denna lag avses med

-
- 5) *pensionsanstalt* Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), och
 6) *kommunens landsbygdsnäringsmyndighet* organ, tjänsteinnehavare eller förtroendevalda som avses i 3 § i lagen om förvaltningen av landsbygdsnärings i kommunerna (1558/1991).
-

-
- 5) *pensionsanstalt* Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006),
 6) *kommunens landsbygdsnäringsmyndighet* en funktionell helhet som är bildad i enlighet med 4 § i lagen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna (210/2010),
 7) *avträdelsestödet kapitalvärde* ersättning som förvärvaren kan åläggas att betala till pensionsanstalten och som fastställs på basis av det avträdelsestöd som beviljats avträderen.
-

4 §

4 §

*Avträdelse**Avträdelse*

Med avträdelse avses att bedrivandet av jordbruk upphör så att avträderen genomför

Med avträdelse avses att bedrivandet av jordbruk upphör så att avträderen genomför

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till någon som fortsätter med gårdsbruket *eller överlåter sin gårdsbruksenhets åkermark som tillskottsmark på det sätt som föreskrivs i denna lag.*

en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till någon som fortsätter med gårdsbruket.

Avträdelsen anses ha skett när

1) en överlåtelsehandling som gäller generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag *eller överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark* har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten *eller den åkermark som överlåtits som tillskottsmark* har överförts på förvärvaren; om besittningen inte överförs den dag då överlåtelsehandlingen undertecknas, anses av tidpunkterna för undertecknande av överlåtelsehandlingen och för överföring av besittningen den senare som tidpunkt för avträdelsen,

Avträdelsen anses ha skett när

1) en överlåtelsehandling som gäller generationsväxlingsöverlåtelse enligt denna lag har undertecknats och besittningsrätten till gårdsbruksenheten har överförts på förvärvaren; om besittningen inte överförs den dag då överlåtelsehandlingen undertecknas, anses av tidpunkterna för undertecknandet av överlåtelsehandlingen och för överföringen av besittningen den senare som tidpunkt för avträdelsen,

8 §

8 §

Villkor som gäller avträdarens ålder

Villkor som gäller avträdarens ålder

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren har fyllt

1) 56 år, om avträdelsen sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till avträdarens barn eller någon annan nära släkting för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten *eller genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark i sin helhet till avträdarens barn eller någon annan nära släkting som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet* eller om avträdelsen sker genom överlåtelse av renar,

2) 57 år, om avträdelsen sker 2007 eller 2008 genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten,

3) 60 år, om avträdelsen sker genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten *eller genom överlåtelse av gårds-*

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren har fyllt

1) 56 år, om avträdelsen sker *under något av åren 2007—2013* genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till *ett* barn eller *en* annan nära släkting *till avträdaren* för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten eller om avträdelsen sker *åren under något av åren 2007—2014* genom överlåtelse av renar,

2) 59 år, om avträdelsen sker *år 2014* genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader till *ett* barn eller *en* annan nära släkting *till avträdaren* för att genomföra en generationsväxling *på gårdsbruksenheten*,

3) 60 år, om avträdelsen sker *under något av åren 2007—2014* genom överlåtelse av gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för att genomföra en generationsväxling på gårdsbruksenheten och förvärvaren inte är en person som avses i

bruksenhets åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller dennes makes gårdsbruksenhet och förvärvaren inte är en person som avses i 1 punkten.

1 punkten.

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhets åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig och att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 10 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare,

16 §

Överlåtelse som tillskottsmark till lantbruksföretagare

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan också ske så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhets åkermark i delar eller som en helhet som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en eller flera förvärvare

1) som då avträdelsen sker bedriver jordbruk på en gårdsbruksenhet till vilken avträdarens åker fogas som tillskottsmark,

2) som i enlighet med bestämmelserna i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare såsom idkare av gårdsbruk har tagit en försäkring för minimipensionsskydd enligt nämnda lag,

3) som inte har fyllt 50 år,

4) vars gårdsbruksenhets åkerareal ökar med minst två hektar till följd av överlåtelsen, och

5) som förbinder sig att odla lägenheten så

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhets åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för förvärvaren vid avträdelsen är ekonomiskt livskraftig och att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på *minst 15 000* euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare,

16 §

Överlåtelse som tillskottsmark till lantbruksföretagare

(upphävs)

länge som avträdelsestöd betalas till avträda-
ren, dock under minst fem år.

2 mom. har upphävts genom L
22.12.2011/1412. (22.12.2011/1412)

En i 1 mom. avsedd förvärvares gårds-
bruksenhet ska vara belägen på ett sådant av-
stånd från den åkerareal som överlåtits som
tillskottsmark att gemensam odling är möjlig.
Genom förordning av statsrådet föreskrivs om
maximiavståndet från tillskottsmarken.

17 §

Upphörande med renhushållning

Om avträdares lägenhet är en renhushåll-
ningslägenhet eller en därmed jämförbar lä-
genhet kan avträdelserna ske

2) genom att renarna överläts till en renäga-
re som redan bedriver renhushållning, som
har tagit en försäkring som avses i 16 §
1 mom. 2 punkten i egenskap av renägare,
som uppfyller åldersvillkoret i 16 § 1 mom.
3 punkten och vars företag till följd av överlä-
telsen växer med minst 20 renar.

17 §

Upphörande med renhushållning

Om avträdares lägenhet är en renhushåll-
ningslägenhet eller en därmed jämförbar lä-
genhet, kan avträdelserna ske

2) genom att renarna överläts till en renäga-
re som redan bedriver renhushållning, som *i*
egenskap av renägare har tecknat en försäk-
ring för minimipensionsskydd i enlighet med
10 § i lagen om pension för lantbruksföreta-
gare, som inte har fyllt 50 år och vars företag
till följd av överlåtelsen växer med minst 20
renar.

23 §

Antalet förvärvare

En överlåtelse som avses i 15 och 16 §,
18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. kan också ske
till två förvärvare och deras makar gemen-
samt. Om en gårdsbruksenhet *eller en gårds-*
bruksenhets åkermark överläts till två förvär-
vare för gemensam odling, ska båda förvär-
varna uppfylla det som föreskrivs om förvär-
vare i 15 och 16 §. Om överlåtelsen dock sker
till makar gemensamt, ska åtminstone den ena
maken uppfylla det som föreskrivs om för-
värvare i 15 och 16 §.

23 §

Antalet förvärvare

En överlåtelse som avses i 15 §, 18 §
3 mom., 19 § 4 mom. och 77 a § kan också
ske till två förvärvare och deras makar
gemensamt. Om en gårdsbruksenhet överläts
på det sätt som avses i 15 §, 18 § 3 mom. el-
ler 19 § 4 mom. till två förvärvare för gemen-
sam odling, ska båda förvärvarna uppfylla
det som föreskrivs om förvärvare i 15 §. *När*
gårdsbruksenhetens åkrar överläts på det
sätt som avses i 77 a § till två förvärvare för
gemensam odling ska båda förvärvarna upp-
fylla det som föreskrivs om förvärvare i
77 a §. Om överlåtelsen dock sker till makar
gemensamt, ska åtminstone den ena maken
vid överlåtelse för att genomföra en genera-
tionsväxling uppfylla det som föreskrivs om
förvärvare i 15 § och vid överlåtelse av till-
skottsmark i samband med en påbörjad gene-

rationsväxling uppfylla det som föreskrivs om förvärvare i 77 a §.

32 §

Ansökan om avträdelsestöd

Avträdelsestöd kan sökas tidigast ett år innan den ålder som anges i 8 § 1 mom. uppnås. Efter att ansökan gjorts kan avträdelsen ske redan innan den ålder som anges i 8 § 1 mom. uppnås. Avträdelsestöd betalas dock tidigast från den tidpunkt som anges i 38 §.

Sökanden skall för ett villkorligt beslut till sin undertecknade ansökan foga ett av parterna undertecknat utkast till överlåtelsehandling eller föravtal samt en av förvärvaren undertecknad förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten, 16 § 1 mom. 5 punkten eller 17 § 2 mom. samt vid behov enligt 15 § 2 mom. Om avträdelsen sker på det sätt som anges i 18—21 §, skall till ansökan dessutom fogas förbindelser enligt ovan nämnda lagrum undertecknade av bolaget samt en förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § samt handlingar som visar att den som avgett förbindelsen har rätt att teckna firma och att avge förbindelse. Till ansökan skall också fogas en förbindelse enligt 23 § 2 och 3 mom. undertecknad av förvärvarens make.

Avträdelsestöd skall sökas och de förbindelser som avses i 2 mom. skall avges på en blankett som har godkänts av pensionsanstalten.

Den som ansöker om avträdelsestöd skall lämna pensionsanstalten de uppgifter som behövs för att behandla och avgöra ärendet.

34 §

Anhängiggörande av ansökan

Ansökan om avträdelsestöd och de handlingar och förbindelser som avses i 15—21 §, 23 § 2 och 3 mom. och 33 § ska lämnas till pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord den dag då den har anlänt till pensionsanstalten eller pensionsanstaltens om-

32 §

Ansökan om avträdelsestöd

Avträdelsestöd kan sökas tidigast två år innan den ålder som anges i 8 § 1 mom. uppnås. Efter att ansökan gjorts kan avträdelsen ske redan innan *avträdelaren uppnår den ålder som anges i 8 § 1 mom.* Avträdelsestöd betalas dock tidigast från den tidpunkt som anges i 38 §.

Sökanden ska för ett villkorligt beslut till sin undertecknade ansökan foga ett av parterna undertecknat *föravtal eller utkast till överlåtelsehandling* och en av förvärvaren undertecknad förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten, 17 § 2 mom. eller 77 a § 2 mom. 7 punkten och vid behov enligt 15 § 2 mom. Om avträdelsen sker på det sätt som anges i 18—21 §, ska det till ansökan dessutom fogas *av bolaget och en förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § undertecknade förbindelser enligt ovan nämnda bestämmelser* samt handlingar som visar att *de* som avgett förbindelsen har rätt att teckna firma och att avge förbindelse. Till ansökan ska det också fogas en förbindelse enligt 23 § 2 och 3 mom. undertecknad av förvärvarens make.

Avträdelsestöd ska sökas och de förbindelser som avses i 2 mom. ska avges på en blankett som har godkänts av pensionsanstalten.

Den som ansöker om avträdelsestöd ska lämna pensionsanstalten de uppgifter som behövs för att behandla och avgöra ärendet.

34 §

Anhängiggörande av ansökan

Ansökan om avträdelsestöd och de handlingar och förbindelser som avses i 15, 17 och 18—21 §, 23 § 2 och 3 mom. samt 33 och 77 a § ska lämnas till pensionsanstalten eller pensionsanstaltens ombud. Ansökan anses ha blivit anhängiggjord den dag då den har *kommit in* till pensionsanstalten eller pen-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bud. I 18 § i förvaltningslagen (434/2003) bestäms närmare om den dag då ansökan anses ha anlänt.

sionsanstaltens ombud. I 18 § i förvaltningslagen (434/2003) *anges* närmare *vilken* dag ansökan anses ha *kommit in*.

38 §

Betalning av avträdelsestöd

Avträdelsestöd betalas från avträdelsetidpunkten enligt 4 § 3 mom. för avträdelseformen i fråga; avträdelsestöd betalas dock inte förrän

5) besittningen av åkermarken på den lägenhet som är föremål för avträdelserna *och* äganderätten till de överlåtna renarna, samt i de fall som avses i 15 och 18—21 § *också* besittningen av produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna har övergått till förvärvaren,

6) förvärvaren har börjat infria sin förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten, *16 § 1 mom. 5 punkten* och 17 § 2 mom.,

40 §

Pensionsanstaltens informationsskyldighet

I samband med *givandet* av beslutet om att avträdelsestöd börjar betalas skall pensionsanstalten för infriande av förbindelserna *också* meddela de förvärvare som avses i 15—21 § och de bolag som avses i 18—21 § hur länge avträdelsestöd kommer att betalas till avträddaren. Om betalningen av avträdelsestödet varaktigt upphör tidigare än vad som meddelats, skall pensionsanstalten *likaså* meddela förvärvaren detta.

I det fall att ansökan avslås efter det att avträdelserna har skett på det sätt som nämns i 4 §, skall en förvärvare som avgett en förbindelse enligt 15—21 § eller 23 § 2 och 3 mom. och ett bolag som avses i 18—21 §, efter att beslutet vunnit laga kraft, meddelas att förbindelsen inte är bindande för förvärvaren eller för bolaget.

38 §

Betalning av avträdelsestöd

Avträdelsestöd betalas från den avträdelsetidpunkt som bestäms enligt 4 § 3 mom. för avträdelseformen i fråga; avträdelsestöd betalas dock inte förrän

5) besittningen av åkermarken på den lägenhet som är föremål för avträdelserna, äganderätten till de överlåtna renarna *och*, i de fall som avses i 15, *17 § 1 mom. 1 punkten* och 18—21 §, besittningen av produktionsbyggnaderna och produktionskonstruktionerna har övergått till förvärvaren,

6) förvärvaren har börjat infria sin förbindelse enligt 15 § 1 mom. 6 punkten, *17 § 2 mom. eller 77 a § 1 mom. 7 punkten*,

40 §

Pensionsanstaltens informationsskyldighet

I samband med beslutet om att avträdelsestöd börjar betalas ska pensionsanstalten för infriande av förbindelserna *också* meddela de förvärvare som avses i 15, *17, 18—21 och 77 a §* och de bolag som avses i 18—21 § hur länge avträddaren kommer att betalas avträdelsestöd. Om betalningen av avträdelsestödet varaktigt upphör tidigare än vad som meddelats, ska pensionsanstalten *också* meddela förvärvaren detta.

I det fall att ansökan avslås *efter avträdelserna, och denna* har skett på det sätt som *avses* i 4 §, ska en förvärvare som avgett en förbindelse enligt 15, *17, 18—21 §, 23 § 2 och 3 mom. eller 77 a §* och ett bolag som avses i 18—21 §, efter att beslutet vunnit laga kraft, meddelas att förbindelsen inte är bindande för förvärvaren eller för bolaget.

47 §

Avbrytande av infriandet av förbindelsen

Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin i 15 § 1 mom. 6 punkten, 16 § 1 mom. 5 punkten och 17 § 2 mom. angivna förbindelse på grund av fullgörande av värnplikt, yrkesstudier som gäller eller stödjer gårdsbruksverksamheten eller av annat godtagbart skäl. Varar ett sådant hinder längre än ett år, skall pensionsanstalten förlänga förbindelse tiden med den tid som hindret varar, om inte förvärvaren visar att han eller hon själv, förvärvarens make eller en annan förvärvare uppfyller förpliktelseerna i förbindelsen.

Det som bestäms ovan tillämpas också på en person som avses i 18 § 1 mom. 1 punkten, 19 § 1 mom. 1 punkten, 20 § 1 mom. 1 punkten samt 21 § 1 mom. 1 punkten.

48 §

Underlåtenhet att infria förbindelsen

Om en i 15—17 § avsedd förvärvare inte infriar sin förbindelse och detta inte beror på ett i 47 § nämnt godtagbart skäl, skall pensionsanstalten ålägga honom eller henne att ersätta pensionsanstalten för avträdelsestödet kapitalvärde, vilket fastställs på de grunder som social- och hälsovårdsministeriet bestämt genom ett beslut som getts på ansökan av pensionsanstalten.

47 §

Avbrytande av infriandet av förbindelsen

Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin *förbindelse enligt* 15 § 1 mom. 6 punkten, 17 § 2 mom. och 77 a § 2 mom. 7 punkten på grund av fullgörande av värnplikt, yrkesstudier som gäller eller stödjer gårdsbruksverksamheten eller av annat godtagbart skäl. Varar ett sådant hinder längre än ett år, ska pensionsanstalten förlänga förbindelsetiden med den tid som hindret varar, om inte förvärvaren visar att han eller hon själv, förvärvarens make eller en annan förvärvare uppfyller förpliktelseerna i förbindelsen.

Det som bestäms ovan tillämpas också på
1) *personer* som avses i 18 § 1 mom. 1 punkten, 19 § 1 mom. 1 punkten, 20 § 1 mom. 1 punkten och 21 § 1 mom. 1 punkten,

2) *andra än i 77 a § avsedda personer som i egenskap av förvärvare har avgett en förbindelse som motsvarar en förbindelse enligt 77 a § 2 mom. 7 punkten och förutsatt att avträdelsen har genomförts så att åkermarken har avträtts för att bli tilläggsmark och att avträdelsestöd har sökts senast den 31 december 2012,*

3) *personer som i egenskap av förvärvare har avgett en förbindelse enligt 2 punkten och förutsatt att avträdelsen har genomförts genom arrendering av åkermarken som tilläggsmark och att avträdelsestöd har sökts senast den 31 december 2011.*

48 §

Underlåtenhet att infria förbindelsen

Om en *förvärvare eller arrendator som avses i 15 eller 17 §, 47 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 77 a §* inte infriar sin förbindelse och detta inte beror på ett i 47 § 1 mom. nämnt godtagbart skäl, ska pensionsanstalten ålägga honom eller henne att ersätta pensionsanstalten för avträdelsestödet kapitalvärde, vilket fastställs på de grunder som social- och hälsovårdsministeriet bestämt genom ett beslut som utfärdats på ansökan av

pensionsanstalten.

Om försummelsen av förbindelsen måste anses vara ringa eller om vägande skälighets-synpunkter annars talar för det, kan pensionsanstalten dock besluta att helt eller delvis avstå från att driva in avträdelsestödet kapitalvärde. Om förvärvare som avses i 16 § genomför en sådan generationsväxling enligt denna lag i samband med vilken en förbindelse som avses i 16 § vid generationsväxlingen överförs på den som fortsätter jordbruket för att infrias av honom eller henne lämnas avträdelsestödet kapitalvärde oindrivet i dess helhet.

På kapitalvärdet skall betalas en årlig ränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) när 30 dagar förflutit från det att en förvärvare eller ett bolag enligt 15—21 § har fått del av beslutet om skyldighet att betala kapitalvärdet. Delgivningen anses ha skett den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som meddelats pensionsanstalten, om inte något annat visas.

Om försummelsen av förbindelsen måste anses vara ringa eller om vägande skälighets-synpunkter annars talar för det, kan pensionsanstalten dock besluta att helt eller delvis avstå från att driva in avträdelsestödet kapitalvärde. *Pensionsanstalten avstår helt från att driva in avträdelsestödet kapitalvärde om förvärvaren genomför en generationsväxling enligt denna lag i samband med vilken förbindelsen enligt 47 § 2 mom. 2 och 3 punkten överförs på den som fortsätter jordbruket.*

På kapitalvärdet *ska det* betalas en årlig ränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) *från det att* 30 dagar förflutit från *den dag* en förvärvare enligt 15, 17 eller 18—21 §, 47 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 77 a § eller ett bolag har fått del av beslutet om skyldighet att betala kapitalvärdet. Delgivningen anses ha skett den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som meddelats pensionsanstalten, om inte något annat visas.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

77 a §

Slutförande av en påbörjad generationsväxling 2013 och 2014 med avvikelse från regelrätt avträdelse

Trots det som föreskrivs i 4 § och i 3 kap. kan upphörandet med att bedriva jordbruk åren 2013 och 2014 även ske så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhetens hela åkermark som tillskottsmark till förvärvarens eller förvärvarens makes gårdsbruksenhet, där förvärvaren bedriver jordbruk när överlåtelsen sker.

För att avträdelsestöd ska kunna betalas krävs att

1) avträdaren har uppnått den minimiålder som anges i 8 § 1 mom. 1 punkten, om avträdelsestöd söks år 2013, eller den minimiålder som anges i 8 § 1 mom. 2 punkten, om avträdelsestöd söks år 2014,

2) förvärvaren eller förvarvarens make är barn till avträdaren eller en i 8 § 3 mom. avsedd nära släkting till avträdaren,

3) förvärvaren inte har fyllt 50 år,

4) förvärvaren såsom idkare av gårdsbruk har tecknat en försäkring för minimipensionsskydd i enlighet med 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare,

5) förvärvaren har beviljats startstöd enligt 15 § 3 mom.,

6) den åkerareal som hör till förvärvarens gårdsbruksenhet ökar med minst två hektar till följd av överlåtelsen, och gårdsbruksenheten ligger tillräckligt nära den åkerareal som överläts som tillskottsmark för att gemensam odling ska vara möjlig,

7) förvärvaren förbinder sig att odla lägenheten så länge som avträdaren får avträdelsestöd, dock i minst fem års tid.

I fråga om tidpunkten för en avträdelse som genomförs i enlighet med 1 mom. tillämpas det som i 4 § 3 mom. bestäms om överlåtelsehandlingen och överlåtelse av besittningsrätten. På en sådan avträdelse tillämpas 9 § på motsvarande sätt som vid en generationsväxling på en gårdsbruksenhet. Om en gårdsbruksenhet överläts till två förvärvare för gemensam odling, ska båda förvärvarna uppfylla det som föreskrivs i denna paragraf. Om överlåtelsen dock sker till makar gemensamt, ska åtminstone den ena maken uppfylla det som föreskrivs i denna paragraf.

Närmare bestämmelser om maximiavståndet till tillskottsmark utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 2013.

De bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft tillämpas likväl på

1) ansökningar om stöd som är anhängiga vid ikraftträdandet,

2) ärenden som rör stöd som beviljats, villkorliga beslut som meddelats och villkorliga förbindelser som ingåtts enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Oberoende av det som föreskrivs i 8 § 1 mom. 2 punkten, kan en avträdare som fyllt 56 år få stöd för en avträdelse som genom-

förs 2014 förutsatt att ansökan om stöd görs senast den 31 december 2013.

Oberoende av det som föreskrivs i 8 § 1 mom. 2 punkten om avträdarens minimiålder vid en generationsväxling som genomförs år 2014 enligt 15 eller 18—21 § så att gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader överläts till ett barn eller en annan nära släkting till avträdaren, kan en avträdare som är född 1957 eller tidigare få avträdelsestöd förutsatt att avträdaren när avträdelserna sker har fyllt 56 år men inte 63 år. Om det finns två avträdare, dessa är makar och den äldre av dem uppfyller vad som föreskrivs i detta moment och även i övrigt är berättigad till avträdelsestöd, har den yngre maken rätt till avträdelsestöd förutsatt att han eller hon när avträdelserna sker har fyllt 51 år när avträdelserna sker. Det som föreskrivs ovan tillämpas även på en i 9 § 3 mom. avsedd yngre delägare i ett lantbruksföretag som har bedrivit jordbruk i lantbruksföretaget. Vid en generationsväxling som genomförs år 2014 enligt 15 eller 18—21 § så att gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader överläts till ett barn eller en annan nära släkting till avträdaren har en i 9 § 2 mom. avsedd 1962 eller tidigare född efterlevande make till en lantbruksföretagare eller make till en person med full invalidpension rätt till avträdelsestöd förutsatt att han eller hon har fyllt 51 år när avträdelserna sker. Avträdelsestöd betalas dock inte till i detta moment avsedda avträdare för tiden innan de fyllt 56 år.

Det som föreskrivs i 2 och 3 mom. tillämpas även på avträdelser enligt 77 a §.

På avträdelser enligt 77 a § tillämpas med undantag av 4 § 1 mom., 8 § 1 mom. och 23 § 1 mom. bestämmelserna i 1—5 kap. sådana de lydde vid ikraftträdandet av denna lag.
